

Pfv.IV.21.054/2014/13.szám

A Kúria a dr. Szabó Edit Édua Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szabó Edit Édua ügyvéd) által képviselt felperesnek a .. jogi főelőadó által képviselt Budapesti Rendőr-főkapitányság alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kártérítés iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 18.P.22.840/2011. számon megindított perében a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.701/2013/4. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 17. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A felperes köteles a le nem rótt 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték megtérítésére, az állam javára, külön felhívásra.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperes 2009. július 4-én a .. tartott, előre be nem jelentett demonstráción vett részt. A rendőrség több alkalommal felszólította a tömeget a terület elhagyására. Ennek ellenére a felperes a 21 óra 15 perckor vele szemben alkalmazott rendőri intézkedésig a helyszínen maradt. Ekkor került sor a felperes előállítására, amely 2009. július 5-én 1 óra 20 percig tartott. A felperessel szemben garázdaság és jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt indult eljárás. A garázdaság szabálysértése miatti eljárást a másodfokú bíróság jogerős határozatával megszüntette. A jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt indult eljárásban a Pesti Központi Kerületi Bíróság

11.Szk.7231/2010/4. sz. jogerős végzésével a felperest a szabálysértés elkövetése miatt 50.000 forint pénzbírsággal sújtotta.

A felperes keresetében a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.000 forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak 60.000 forint elsőfokú és 80.000 forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint az alperes nem tanúsított jogellenes magatartást. Megállapította a per adatok alapján, hogy a felperes és társai alakzatba rendeződve a földön ültek, amikor 17 óra körül felszólították őket a helyszín elhagyására. A felperes elismerte az eljárás során, hogy az alperes alkalmazottainak többszöri felszólítását hallotta, magatartását azonban ennek ellenére folytatta, a helyszínen maradt. Tehát nem tett eleget a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 19. § (1) bekezdésében foglaltaknak. A rendőri jelentés a szabálysértésnek minősülő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetésének gyanúját alátámasztotta. Az Rtv. 19. § (2) bekezdése alapján alkalmazott, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja szerinti kényszerintézkedés, a felperes előállítása megfelelt a törvényi rendelkezéseknek. A jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetését jogerős határozat állapította meg, és fel sem merült a fellebbezésben felperes által hivatkozott, a perbeli esetet követően szabálysértésnek minősített egyenruha viselés szabálysértésének kérdése. Ha az alperes a személyes szabadságot korlátozó intézkedéssel a szükséges mértéket nem lépte túl, annak végrehajtása során az adott helyzetben általában elvárható módon járt el. A felperes nem hivatkozott arra, hogy az előállítás során bármilyen sérelem érte. Okirattal igazolt, hogy sérülése, panasza nem volt. A felperes előállítása és házassága megromlása közötti oksági kapcsolat meglétét, a házastársak eltérő nyilatkozata egyértelműen cáfolta. Az alperes tehát nem sértette meg a felperes gyülekezéshez, szabad véleménynyilvánításhoz fűződő jogát. Az alperes jogellenes magatartásának hiánya kártérítési felelőssége fennállását kizárja.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó határozat hozatalát kérte. Előadta, hogy költségmentességi kérelmében is a döntés meghozatalát kéri, mivel a

felperes azt már a kereset benyújtásakor előterjesztette, azonban az első fokon eljáró bíróság arról nem döntött.

Kifejtette: az iratok alapján megállapítható, hogy a felperessel szemben foganatosított rendőri intézkedést megalapozó szabálysértésnek az egyenruha viselését, a szabálysértés folytatásának pedig azt a magatartást tekintették, hogy a felperes társaival összekapcsolódva nem volt hajlandó a térről eltávozni. A jogerős ítélettel felosztatott magyar gárda egyenruhájának nyilvános rendezvényen való viselése - az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII.28.) Korm.rendelet 10/C. § (3) bekezdése alapján - csak 2009. november 26. napjától minősül szabálysértésnek, így a 2009. július 4-én a felperessel szemben foganatosított rendőri intézkedés jogszerű indokaként az nem szolgálhatott. A helyszínen az a téves tájékoztatás is elhangzott, hogy az egyenruha viselése megvalósítja a garázdaság szabálysértését. A fényképfelvételek, valamint a rendőri jelentések alapján megállapítható, hogy a felperes sem a vele szemben intézkedő rendőrök, sem mások irányában olyan erőszakos, fenyegető magatartást nem tanúsított, ami a vele szemben foganatosított rendőri fellépést indokoltta. A szabálysértési rendelet 40/C. §-ában foglalt jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése nem szolgáltatathatott alapot a felperessel szembeni intézkedésekre, mivel a gárda egyenruha viselésével ezt a tényállást nem lehetett megvalósítani. Ezért a személyiségi jogsértést e tekintetben meg lehet állapítani.

A be nem jelentett és ezen okból felosztatni rendelt rendezvény helyszínének felszólítás ellenére történő el nem hagyása miatt végrehajtott intézkedések nem minősültek jogszerűnek. Irreleváns, hogy hallotta-e a felperes a rendőri felhívást, éppen a békés tiltakozás jeléül ült le és kapaszkodott össze a társaival. A felperes kétséget kizáróan nem következethetett a körülményekből az osztatás jogellenességére, de az indokok közlésének hiányában az intézkedések jogszerűségéről sem győződhetett meg. Nem csupán az osztatás indokáról való tájékoztatás maradt el, az alperes azzal sem volt tisztában, hogy milyen jogalappal alkalmazzák a tömegosztatást, mint kényszerítő eszközt, illetve az egyéb intézkedéseket. Ez a tény megalapozza az osztatás érdekében végzett intézkedések jogszerűtlenségét, általa sérült a jelenlevők gyülekezési joga, valamint a tisztességes eljáráshoz való joga is. Az utóbb jogellenesen felosztatottnak minősült demonstráción békésen részt vevő és aktív ellenszegülést nem tanúsító felperessel szemben az egyébként vele nem közölt, a szabálysértési rendelet 40/A. § (1) bekezdésén alapuló alperesi intézkedések ezért nem minősültek sem jogszerűnek, sem arányosnak. Az alperes nem tudott megjelölni olyan indokot, ami a felperessel szemben az adott intézkedéseket indokolta volna. Az a körülmény, hogy a tömeg egy idő után békétlenné vált, a békésen demonstráló felperessel szembeni konkrét rendőri intézkedést nem alapozta meg. Ebből következően az előállítás, a kényszerítő eszközök (testi kényszer,

bilincs) alkalmazása nem minősült jogszerűnek. A bilincs alkalmazását illetően egyértelműen megállapítható volt, hogy az Rtv. 48. §-ában meghatározott feltételei sem álltak fenn. Fenntartotta, hogy a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogkövetkezmények körében a gyülekezéshez való jog és tisztességes eljáráshoz való jog sérelmén túl a felperes előállításával, a bilincs és a testi kényszer alkalmazásával, a személyes szabadság megsértése, valamint az emberi méltósághoz, testi épséghez fűződő jogok vonatkozásában is megállapítható a jogsértés. A gyülekezéshez és szabad véleménynyilvánításhoz fűződő joga sérelmével közvetlenül és indokoltan oksági kapcsolatban áll a demonstráció feloszlatásának elrendelése, valamint az oszlatás. Ennek előidézője az alperes volt, mert ő adta ki a parancsot az oszlatásra, amely elindította azt az eseménysort, amelynek során a felperessel szemben kényszerintézkedéseket foganatosítottak. Tehát a felperes szabad mozgáshoz, tartózkodási helyének szabad megválasztásához fűződő jogának, gyülekezési és véleménynyilvánítási szabadságának korlátozása, a felperes magatartásától függetlenül az alperes magatartásával összefüggésben következett be.

A felperes álláspontja szerint a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján köztudomású tényként vehető figyelembe a kényszerítő eszközök, intézkedések alkalmazása, előállítás ténye a nem vagyoni kárigénye vonatkozásában. Az előállítás és fogva tartás mint tipikusan a személyes szabadság korlátozásával járó intézkedések az ehhez fűződő személyiségi jogot sértik. Figyelmen kívül hagyta a bíróság Vas Istvánné tanúvallomását is, amelyben alátámasztotta a felperes állítását az által, hogy tájékoztatása szerint a férjével az esemény miatt romlott meg a házasságuk, amely azt eredményezte, hogy a felperes több hónapra elköltözött otthonról.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A felperes keresetében közigazgatási jogkörben okozott kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest a vele szemben alkalmazott intézkedésekkel okozott személyhez fűződő jogsértések által bekövetkezett nem vagyoni hátrányok miatt.

Ennek alapján a Ptk. 349. § (1) bekezdésének és a 339. § (1) bekezdésének rendelkezéséből következően a perben eljáró bíróságoknak azt kellett vizsgálniuk, hogy az alperes jogellenes és felróható magatartást tanúsított-e, amelyből eredően a felperes olyan hátrányokat szenvedett, ami megalapozza nem vagyoni kártérítési igényét.

A jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy az alperes - jogellenes magatartása hiányában - kártérítés megfizetésére nem kötelezhető.

A felperes keresetében gyülekezési joga, véleménynyilvánításhoz való joga, testi épsége, egészsége, személyes szabadsága, emberi

méltósága valamint tisztességes eljáráshoz való joga megsértését állította.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. §-a szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen - többek között - a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, egészség és az emberi méltóság megsértése.

Az egyén szabadságát korlátozó kényszerintézkedések kizárólag törvényi szabályozás eredményeként alkalmazhatóak. A személy mozgási, cselekvési szabadságát bizonyos magatartások, így például az előállítás és a további kényszerintézkedések, bilincs alkalmazása objektíve sérthetik, látszólag megvalósul a személyes szabadság korlátozása. Ha azonban az adott rendőri intézkedések foganatosítása jogszerű volt nem állapítható meg a személyhez fűződő jog megsértése.

A perbeli esetben a Pesti Központi Kerületi Bíróság jogerős határozatával állapította meg, hogy a felperes megvalósította a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését. A végzés szerint a felperes azzal a passzív magatartással követte el a szabálysértést, hogy az előállítás időpontjában a helyszínen tartózkodott és azt megelőzően - a rendőri felszólításra - nem távozott el onnan. Az alperes az Rtv. 19. § (1) és (2) bekezdésének, valamint a 33. § (2) bekezdés f) pontjának alkalmazásával, a szükségesség-arányosság követelményének megfelelően járt el, amikor a rendőri felszólítások ellenére a helyszínen maradó felperest előállította. Mivel az alperes a jogszabályi előírások szerint foganatosította intézkedéseit a passzív ellenállást tanúsító felperessel szemben, ebből következően sem a személyes szabadság, sem a gyülekezési jog és a véleménynyilvánítási jog megsértése nem állapítható meg. A felperes tisztességes eljáráshoz való jogának megsértésére alapot adó körülmény sem áll fenn.

Megalapozatlanul hivatkozott a felperes arra, hogy a jogerős ítélettel felosztatott társadalmi szervezet egyenruhájának viselése a demonstráció időpontjában nem minősült szabálysértésnek, ezért a vele szemben foganatosított rendőri intézkedés jogszerű indokaként az nem szolgálhatott. A felperessel szemben ugyanis a kényszerintézkedésre és a szabálysértési eljárásra nem az egyenruha viselése miatt, hanem a rendőri utasításnak ellenálló, passzív magatartás okán került sor.

A fentiekben kifejtettek alapján a felperes perben érvényesített követelése szempontjából irreleváns az, hogy a bíróság később a rendezvény felosztatását jogszerűtlennek ítélte. Ez a közigazgatási perben hozott határozat nem változtat azon a tényen, hogy jogerős határozat állapította meg: a felperes megvalósította a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését.

Az alperes intézkedése nem sértette meg a felperes emberi méltóságát sem. Az indokolt és jogszerű kényszerintézkedések alkalmazásának végrehajtása során az alperes nem tanúsított olyan magatartást, ami a felperest emberi mivoltában alázta volna meg. Ezt a felperes sem állította.

A szabálysértési eljárás iratai között fellelhető igazolás szerint a felperesnek nem keletkezett sérülése a rendőri intézkedés során. Ennek ellenkezőjét a felperes a perben nem bizonyította, ezért a jogerős ítélet helyesen utasította el a felperes erre alapított igényét is.

Miután az alperes sérelmezett intézkedése nem volt jogellenes, így nem valósított meg személyhez fűződő jogsértést, ezért a felperes által a perben követelt nem vagyoni kártérítés további feltételeinek vizsgálata szükségtelen volt. Ezért alaptalanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem a Pp. 163. § (3) bekezdésében foglaltakra.

A jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú eljárásban a felperes nem részesült költségkedvezményben, ezért kötelezte a kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére is. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban nem ítélte indokoltnak a felperes költségmentesség iránti kérelmét, ezért azt elutasította.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdésének megfelelően hatályában fenntartotta.

Az alperesnek felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

A 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint a felperes köteles a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megtérítésére az állam javára külön felhívásra.

Budapest, 2014. december 10.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

AM

írnok